

DIPLOMA IZ PLANINSTVA (NADALJEVANJE)

SAŠA JEREB

Največjo primernost za gornišтво glede na planinske poti imajo območja alpskega sveta. Tu je pet od šestih območij z zelo veliko primernostjo. Vsa območja oziroma celoten predel alpskega sveta skupaj imajo če že ne zelo visoko pa vsaj visoko primernost za gornišтво. Edino območje z zelo visoko primernostjo za gornišтво glede na planinske poti, ki ni v alpskem svetu, je v predalpskem svetu. Večina od ostalih 20 območij omenjenega sveta kaže le zadovoljivo, nekaj pa tudi visoko primernost. Precej slabše je z območji dinarskega in subpanonskega sveta, kjer so območja z zadovoljivo primernostjo popolnoma v prevladi. Najslabše so razmere v območjih primorskega sveta, kjer vsa štiri območja kažejo na to, da so glede na dejavnik planinske poti brez posebne primernosti za gornišтво.

PLANINSKE KOČE

3. **Objekti za bivanje in oskrbo** oziroma planinske postojanke so nepogrešljiv del planinske infrastrukture. Njihovo število in razprostranjenost kažeta, kako so v posameznem območju razvite gorniške dejavnosti.

Pri svoji metodi vrednotenja pokrajine za gornišтво sem upoštevala objekte za bivanje in oskrbo odprtega tipa, ki jih upravljajo planinska društva, ter tiste, ki so jih planinska društva odstopila drugim organizacijam, pa imajo v njih člani planinskih društev popust pri prenočevanju.

Pri tem dejavniku sem upoštevala dva kriterija: število objektov za bivanje in oskrbo in število ležišč v njih.

Po podatkih PZS iz leta 1995 je v Sloveniji 165 objektov za bivanje in oskrbo v gorskem svetu. Od tega je 137 planinskih koč in domov (66 koč in 71 domov) ter 28 ostalih objektov za bivanje in oskrbo (13 zavetišč in 15 bivakov).

Največ objektov za bivanje in oskrbo je v območjih alpskega sveta, in sicer 91 ali 55 odstotkov. Zopet prednjačijo Julijske Alpe s 46 planinskimi postojankami. V 21 območjih predalpskega sveta je skupaj 48 objektov za bivanje in oskrbo, kar pomeni 29 odstotkov vseh takih objektov v gorskem svetu Slovenije, od tega največ v Posavskem hribovju, in sicer 21. Tudi visoke planote dinarskega sveta kažejo z 19 objekti za bivanje in oskrbo — oziroma 12 odstotki — še kar ugodno stanje. Precej slabše so razmere v območjih primorskega in subpanonskega sveta. V prvih so 3 oziroma 2 odstotka, v drugih pa 4 oziroma dobra 2 odstotka vseh planinskih postojank.

V 165 objektih za bivanje in oskrbo je po podatkih PZS za leto 1995 skupno 7647 ležišč. Tudi po številu ležišč v svojih objektih za bivanje in oskrbo daleč prednjačijo območja v apskem svetu. V 22 območjih tega predela

vseh ležišč v planinskih postojankah Slovenije. Samo Julijske Alpe imajo 3065 ležišč oziroma 40 odstotkov. Nadaljnjih 1711 ležišč ali 22 odstotkov premorejo postojanke v območjih predalpskega sveta. Največ v tem predelu Slovenije jih ima Posavsko hribovje. S 465 ležišči oziroma 6 odstotki sledijo območja dinarskega sveta. Tu so vsa ležišča v predelu visokih dinarskih planot, medtem ko so območja nizkih dinarskih planot brez planinskih postojank in s tem tudi brez ležišč. Precej manjšo primernost kažejo tudi pri tem kriteriju območja subpanonskega in primorskega sveta. V subpanonskem svetu je 2 odstotka vseh ležišč v planinskih postojankah Slovenije; teh ležišč je 165. Še slabše so prenočišča zastopana v primorskem svetu, ki nudi skupaj 60 ležišč oziroma le en odstotek.

Z združevanjem teh dveh kriterijev kaže vsako od 70 območij gornišťa v Sloveniji določeno stopnjo primernosti za omenjeno dejavnost glede na objekte za bivanje in oskrbo oziroma planinske postojanke.

Od 9 območij z zelo visoko primernostjo za gornišťvo glede na objekte za bivanje in oskrbo jih je kar 8 v alpskem svetu, od tega 5 v Julijskih Alpah, kjer so v absolutni prevladi. Kamniško-Savinjske Alpe in osrednji del Karavank izkazujejo povečini visoko primernost. Skrajni zahodni in vzhodni del Karavank pa sta, upoštevajoč ta dejavnik, brez posebne primernosti za gornišťvo. Alpski svet kot celota ima glede na planinske postojanke zelo visoko ali vsaj visoko primernost za gornišťvo. Slabše razmere kaže predalpski svet, kjer so v prevladi območja z zadovoljivo primernostjo za gornišťvo. Le v Pohorskem Podravju prevladuje visoka primernost. Zadovoljivo primernost imajo tudi tri od štirih območij primorskega sveta ter 11 od 17 območij dinarskega sveta. Najslabše so planinske postojanke s svojimi ležišči zastopane v območjih subpanonskega sveta, kjer so glede na opisani dejavnik v absolutni prevladi območja brez posebne primernosti za gornišťvo.

4. Drugi dejavniki

Med drugimi dejavniki, ki prav tako vplivajo na primernost določenega območja za gornišťvo, sem upoštevala še dva, bližino aglomeracij in bližino turističnih centrov.

Bližina aglomeracij prav gotovo tudi poveča primernost določenega območja za gornišťvo. Nema lokrat namreč ljudje nimajo časa ali pa se iz kakšnih drugih nagibov raje odločajo za obisk bližnjih hribov oziroma gora. Večje naselje pa pomeni več ljudi in s tem več takih interesentov.

Pri tem kriteriju sem upoštevala do 10-kilometrsko oddaljenost izhodišč planinskih poti od naselij, ki so po popisu prebivalstva leta 1991 imela več kot 3000 prebivalcev. Na ta način je prišlo v pošte 65 naselij. Tudi bližina turističnih centrov vpliva na povečano

primernost oziroma predvsem na povečan obisk nekega območja oziroma hribov in gora v tem območju. Nekateri ljudje pridejo v turistični center prav z motivom tako imenovane gorniške rekreacije oziroma gorništvu. Drugim je sicer v ospredju kak drug motiv, a si v času počitnic vzamejo dan ali dva za obisk gora. Skratka, motivov je več.

Pri tem kriteriju sem upoštevala turistične centre v Sloveniji, ki so imeli po popisu leta 1991 več kot 500 turističnih ležišč. Takih centrov je bilo 24. Prav tako sem upoštevala do 10-kilometrsko oddaljenost turističnega centra od izhodišč planinskih poti v določeno območje.

Večja naselja oziroma turistični centri so raztreseni po vsej Sloveniji, zato pri tem dejavniku ni opaziti tako izrazitih tendenc večje oziroma manjše primernosti določenih predelov Slovenije kot pri prejšnjih treh dejavnikih. V vseh predelih Slovenije so v prevladi območja z zadovoljivo primernostjo za gorništvu. To pomeni, da je v 10-kilometrski oddaljenosti od izhodišč poti v tako območje vsaj eno naselje s 3000 ali več prebivalci ali en turistični center s 500 ali več turističnimi ležišči.

Nazadnje sem združila še vse štiri dejavnike s seštevanjem primernostnih stopenj posameznih dejavnikov. Upoštevaajoč vse štiri dejavnike oziroma vseh

deset kriterijev je vsako od 70 območij gorništvu dobilo določeno stopnjo primernosti za obravnavano dejavnost.

Najbolj primerna za gorništvu so območja alpskega sveta. Tu je kar osem od devetih območij z zelo visoko primernostjo za gorništvu. Ta območja prevladujejo predvsem v osrednjem delu Julijskih in Kamniško-Savinjskih Alp. Proti robovom alpskega sveta dobivajo območja visoko oziroma zadovoljivo primernost za gorništvu. Alpski svet ima torej kot celota zelo visoko ali vsaj visoko primernost za gorništvu.

Čimbolj pa se oddikamo od osrednjega visokogorskega sveta Slovenije, bolj dobivajo območja visoko in zadovoljivo primernost za gorništvu. Tako že v predalpskem svetu absolutno prevladujejo območja z zadovoljivo primernostjo. Teh je 12 od 21 območij omenjenega predela. Sicer so v predalpskem svetu še vedno na drugem mestu območja z visoko primernostjo, zlasti v zahodnem predalpskem hribovju in Pohorskem Podravju, medtem ko so v posavskem in severovzhodnem predalpskem hribovju v prevladi območja z zadovoljivo primernostjo za gorništvu.

Na tretjem mestu po primernosti za gorništvu je dinarski svet, v katerem ima večina območij zadovoljivo pri-

Oprema za gorniške potrebe

Gorniki uporabljamo vsakovrstno opremo, eni za povsem vsakdanjo hojo po gorah, drugi za gibanje v stenah, brezpotjih, na odpravah, tretji za reševanje. Pripomočkov ne manjka, nikoli pa jih ni zadosti in za povrh je veliko pomanjkljivih, zato težnja po novih, še boljših.

Gorska reševalna služba z opremo zaradi narave dela še posebej ne bo nikoli prišla povsem na svoj račun, zato so posveti o opremi del njene stalne in načrtno dejavnosti.

Aprila je GRS Slovenije sklicala srečanje reševalcev iz Slovenije, Furlanije-Julijske krajine, avstrijske Koroške in Štajerske, poslovnih hiš Tyromont iz Avstrije ter Beti in Porenta iz Slovenije.

Tvrdba Tyromont je prikazala vitel za spuščanje in dviganje z vrvmi iz umetnih vlaken. Vitel naši reševalci že poznajo in so ga že preizkušali; tokrat je šlo za predstavitev nekaterih podrobnosti in razpravo o uporabnosti. Z vitlom lahko dvigamo/spuščamo na vesinah višine 30 do 250 metrov. Naprava je dopolnitev, ne nadomestilo vitla z jeklenico. Uporaben je za reševanje iz sten, sotesk, ledeniških razpok, travnatih in skalnatih vesin. Prirejen je za dve osebi, čeprav mehanizem in vrvi zmoreta veliko več. Največ teh vitlov imajo na Južnem Tirolskem.

Po naročilu bavarske GRS so razvili nov tip jeklenih gorskih nosil. Prototip preizkušajo na Bavarskem in v Avstriji.

Podobna so sedanjim jeklenim nosilom vrste *mariner*. Na pogled so nerodna, ponesrečenca bolje varujejo pred okoljem. Reševalec jih laže upravlja.

Zasnovana so za prenos ponesrečenca v vakuumski blazini in vreči, ki ga dodatno imobilizirata in varujeta pred zunanjimi vplivi. Prenos ponesrečenca v navpični legi pa je za nekatere poškodbe vprašljiv in neprimeren.

Videli smo še reševalno vrečo in obese za prenašanje s helikopterjem. Le-te so, deloma za potrebe švicarskih reševalcev, priredili posebej za uporabo na različnih helikopterjih in za 30-metrsko vrvo.

Na ogled je bila nova inačica AKIA-čolna iz nove aluminijeve zlitine. Čoln je odpornejši zoper obremenitve na vzvoj.

Sledila je predstavitev športnega perila tvrde Beti iz Bele krajine. Gre za izdelke za ljudi, ki se potijo. Notranja obloga odvaja moč s kože v zunanji sloj majice, hlač, nosilca varuje pred ohlajanjem in prehladom. Seveda ima perilo svoje meje; če se močno znojimo, ne more delati čudežev (mnogi se bomo preznojili celo pri nizki temperaturi, četudi hodimo brez srajce, telo mora odvesti odvečno toploto).

Predstavnici podjetja »Porenta« iz Škofje Loke sta prinesli nahrbtnike vrste Storžič, Jalovec, Triglav, Stol, Blegoš in dva tipa gamaš. Izdelani so iz nepremočljive *cordure*, ki je tudi lepša za oko. Med nahrbtniki je Storžič namenjen za prenos opreme za zdravniško pomoč, drugi pa za večje ali manjše količine gorniške opreme (do 95 l).

V razpravi so udeleženci sproti razreševali nekatere negotovosti, izrekli številne pripombe, zastopniki podjetij pa pojasnjevali in pozvali udeležence, da jih neposredno in sproti seznanjamo s svojimi potrebami, željami in izkušnjami.

Pavle Šegula

mernost. Takih območij je kar 12 od 17. V večini so zlasti na predelu visokih dinarskih planot, medtem ko je za območja nizkih dinarskih planot značilno, da so brez posebne primernosti za gornišvo.

Za slabo primernost kažejo območja subpanonskega in primorskega sveta. V subpanonskem svetu sta dve območji brez posebne primernosti za gornišvo, tri območja z zadovoljivo in eno območje z visoko primernostjo. V celoti gledano gre torej za zadovoljivo primernost.

Najslabše razmere imajo štiri območja v primorskem svetu, saj so kar tri med njimi brez posebne primernosti za gornišvo, četrto pa ima zadovoljivo primernost.

SKLEPNE UGOTOVITVE

Gornišvo zavzema v Sloveniji vse bolj pomembno mesto. Vse več ljudi se odloča za obisk bodisi višjih bodisi nižjih slovenskih gorá in hribov. Danes se s to obliko rekreacije v večjem ali manjšem obsegu ukvarja že slaba četrtnina Slovencev. (Kristan S.)

Na tako veliko številčnost prav gotovo vpliva ustreznost, ki jo ima naša država za to obliko rekreacije. Ustreznost neke pokrajine za gornišvo pa je odvisna v prvi vrsti od pokrajinske primernosti. Ta je tista osnova, ki odpre možnosti, da se nekaj sploh lahko začne izkoriščati. Nadalje je ustreznost za gornišvo odvisna tudi od izkoriščenosti oziroma opremljenosti s planinsko infrastrukturo ter seveda še od mnogih drugih dejavnikov.

Največjo pokrajinsko primernost ima alpski svet Slovenije. Tu se iz dolin dvigajo visoko v višino naši najvišji vrhovi, ki s svojo raznolikostjo in veliko pokrajinsko pestrostjo pozitivno vplivajo na veliko doživljajsko zmožnost pokrajine. Slednjo poveča še prelep in prostoran razgled z večine vrhov alpskega sveta.

Doživljajška zmožnost je eden od najpomembnejših dejavnikov za razvoj gornišva, vendar pa sama po sebi še ni dovolj. Za hojo v gore, zlasti v nam manj znane, se raje odločamo, če vemo, da obstajajo označene planinske poti, ki so na nevarnih mestih tudi zavarovane. Ne nazadnje se za obisk gore ali hriba raje odločimo, če vemo, da se bomo po poti ali na vrhu lahko ustavili v kateri od planinskih postojank in se v njej okrepcali, morda pa bo celo potrebno, da se vanjo zatečemo pred neurjem.

Vse to nudi alpski svet. Osnovna pokrajinska primernost je v alpskem svetu dobro izkoriščena in privablja vedno več gornikov. Dobro je ta predel opremljen s planinskimi potmi, saj dolžina teh presega 35 odstotkov vseh planinskih poti v Sloveniji. Tudi gostota planinskih poti dosega tu največji delež, saj se v povprečju približuje številki 1.000 metrov planinskih poti na kvadratni kilometer, v nekaterih območjih pa to številko celo presega. Poleg tega je v alpskem svetu večina zahtevnih in zelo zahtevnih poti, ki pomenijo gornikom še dodaten izziv za obisk. Poleg planinskih poti so objekti za bivanje in oskrbo v gorskem svetu tisti dejavnik, ki našemu alpskemu svetu daje še dodatno prednost pred drugimi predeli Slovenije. Ti so

»posejani« razmeroma gosto, saj jih je v tem predelu več kot polovico vseh v Sloveniji (91) in premorejo skoraj 70 odstotkov vseh ležišč, s katerimi razpolaga 165 planinskih postojank v državi.

Alpski svet je torej naša za gornišvo najprimernejša pokrajina, ki je tudi najbolj izkoriščena, saj je najbolj opremljena s planinsko infrastrukturo in dosega največji obisk.

Nekoliko slabše so razmere v predalpskem svetu. Tu ne gre več za tako izrazite reliefne oblike, čeprav nekatere točke nudijo izredno lep razgled. Je pa takih točk manj in tudi pogled ne seže tako daleč kot z naših najvišjih vrhov. Obstoječa pokrajinska primernost pa je dobro izkoriščena. Dobra je opremljenost s planinskimi potmi, ki dosegajo povprečno gostoto okrog 700 m na km² ozemlja. Zlasti je za ta predel države značilno veliko veznih poti, ki gornikom pomenijo še dodaten izziv. Nemalo ljudi se namreč odloči, da opravi to ali ono vezno pot in se na vrhove odpravlja tudi z namenom, da si pridobi nov žig. V predalpskem svetu je 48 planinskih postojank s skupno 1711 ležišči, kar pomeni dodaten pozitiven dejavnik za večji obisk vrhov v tem območju.

Precej slabša je pokrajinska primernost kakor tudi njena izkoriščenost v ostalih predelih Slovenije. Še najmanj za alpskim in predalpskim svetom zaostajajo območja dinarskega sveta, kjer zlasti visoke dinarske planote še vedno nudijo precej visoko pokrajinsko primernost, čeprav poraščenost z gozdom ponekod ovira lep razgled. Razmeroma dobro so visoke dinarske planote opremljene tudi s planinskimi potmi, ki jih je v povprečju nekaj več kot 400 m na km². Precejšnja je preprečenost z veznimi potmi, medtem ko je objektov za bivanje in oskrbo 19 s skoraj 500 ležišči.

Območja ostalih dveh predelov Slovenije kažejo bistveno slabšo podobo. Tako primorski kot subpanonski svet sta že pokrajinsko manj primerna. Prevladuje nizek, gričevnat svet, precej enoličen in ne posebno doživljajski. Ne smemo pa pozabiti omeniti nekaterih višjih vrhov, ki se dvigujejo nad nižjo okolico in nudijo izredno lep pogled nanjo. V subpanonskem svetu gostota planinskih poti v povprečju še vedno preseže 300 m na km², medtem ko v primorskem komaj preseže 200 m na km². Tudi planinskih postojank je v obeh predelih skupaj le 7 z nekaj več kot 200 ležišči. Slaba pokrajinska primernost teh dveh predelov torej vpliva tudi na slabšo izkoriščenost oziroma opremljenost s planinsko infrastrukturo.

Primernost za gornišvo ima torej velik vpliv na njegovo izkoriščenost.

Slovenska pokrajina je kot celota za gornišvo razmeroma primerna in tudi izkoriščena. To se kaže tudi v stalno naraščajočem številu ljudi, ki se odločajo za hojo v gore. Seveda k slednjemu zelo veliko prispeva tudi spremenjena miselnost ljudi, ki se vse raje odločamo za preživetje prostih uric ali celo dopusta v gorah. Poleg tega stalno narašča število motivov, zaradi katerih obiskujemo naše gore. V prihodnosti lahko pričakuje-

mo še nadaljnje naraščanje obiska, kar bo prineslo dodatne zahteve po izboljšanju in dopolnitvi planinskih poti in postojank.

Na koncu moram še poudariti, da se ustreznost neke pokrajine za gornišтво lahko spremeni razmeroma

hitro. Tako se lahko spremeni raba tal. Z zaraščanjem z gozdovi se lahko zmanjša razglednost. Ustreznost se lahko spremeni tudi z dodatno infrastrukturno opremljenostjo. Take in podobne tendence lahko v bodoče pričakujemo tudi pri nas.

SOTESKANJE (KANJONING) NA OBMOČJU NARAVNIH ZNAMENITOSTI V TNP

GORSKI ŠPORT UNIČUJE GORSKO NARAVO

MARTIN ŠOLAR

V 57. številki Alpinističnih razgledov (str. 208, 209) je bil objavljen prispevek iz zbornika »Varnost v gorah — Šolanje za vodnika kanjonina pri avstrijskem združenju gorskih in smučarskih vodnikov«, katerega avtor je **Klaus Hoi**, članek pa je prevedel **Pavle Šegula**. Zaradi vse večjega razvoja dejavnosti, ki ga soteskanje, kar naj bi bil slovenski izraz za kanjoning (tako slavisti in lektorji) doživlja tudi v Sloveniji, zaradi načina gibanja, ki je včasih podobno plezanju in se mnogokrat dogaja v gorskem svetu, zaradi komercialnih oblik te športno-rekreacijske rabe in zaradi naravovarstvene problematike, menim, da je mesto obravnave in predstavitve naravovarstvenih pogledov na urejanje soteskanja tudi v Alpinističnih razgledih in Planinskem vestniku.

Po naročilu Ministrstva za okolje Republike Slovenije, Uprave RS za varstvo narave, sva v letu 1996 s kolegi **Co Teo Lukan Klavžer** (oba sva kot strokovna sodelavca zaposlena v javnem zavodu Triglavski narodni park) izdelala strokovne podlage »Športno-rekreacijska raba nekaterih vodotokov v TNP (Koritnica, Predelica, Možnica, Mostnica)« s poudarkom na soteskanju. V nadaljevanju želim na kratko predstaviti pristop, ugotovitve in naše predloge.

VARSTVO NARAVE IN SOTESKANJE

Cela vrsta turistično-rekreacijskih dejavnosti je vezana na alpski, gorski svet. Občutljivost in ranljivost gorskega sveta ter močan razvoj športno-rekreacijskih aktivnosti nas peljeta do vprašanja: kje so meje med zavestnimi, odgovornimi dejanji človeške družbe in naravo? Nove vrste materialov in tehnologije ter socioekonomske spremembe so pripeljali v gorski svet tako imenovane alternativne dejavnosti: gorsko kolesarjenje, jadrarno padalstvo, rafting, kanjoning. Športno-rekreacijske dejavnosti delimo na klasične in nove, alternativne. Predvsem pri slednjih opažamo vse več brezobzirnosti do narave in drugih uporabnikov prostora (lokalno prebivalstvo, drugi obiskovalci...). Nove, alternativne dejavnosti omogočajo bolj neposreden stik z naravo, to pa je ob množičnosti grobo poseganje v doslej najbolj mirne in neobremenjene koticke gorā.

Vode so osnovni vir življenja. Svojo pot začenjajo v gorah. Alpski studenci, potoki in reke so neizmerna vrednost in bogata naravna dediščina. Vse več šport-

no-rekreacijskih dejavnosti je vezanih na vodotoke, organizirana in množična dejavnost pa že močno preobremenjuje vodne in priobalne ekosisteme. Na podlagi analiz v alpskih državah ocenjujemo, da se vsako leto najmanj pol milijona ljudi ukvarja s tako imenovanimi vodnimi športi na tekočih vodah; ribištvo pri tem ni všteto. Med »vodne športe« na vodotokih uvrščamo kajakaštvo (kajak in kanu), rafting (voznja z gumenjaki), soteskanje (kanjoning) in »hidrospeed«. Zaradi problematike soteskanja na nekaterih vodotokih na območju Triglavskega narodnega parka in nujno potrebne zakonske regulative te dejavnosti v nadaljevanju opisujemo soteskanje in obstoječo regulativo v nekaterih državah in posebej v zavarovanih območjih.

REGULATIVA V EVROPSKIH PARKIH

Soteskanje (v angleščini canyoning, v nemščini tudi Wildwasserwandern, kar je v neposrednem prevodu popotovanje po divjih vodotokih) pomeni športno-rekreacijsko dejavnost, pri kateri udeleženci hodijo, plezajo, se spuščajo po vrvi in ponekod plavajo po vodotokih, ki so za čolne zaradi svoje ozkosti in divjosti nedostopni. Opremo za soteskanje sestavljajo nepremočljiva neoprenska obleka, čelada in po potrebi plezalna oprema. Ljubitelji te dejavnosti iščejo vodotoke, ki za druge vodne športe niso primerni; njihov cilj je neokrnjena narava oziroma vodotoki z naravno dediščino (slapovi, korita, naravni mostovi, draslje...). Najugodnejši čas je od konca aprila do avgusta.

Vodni športi obremenjujejo okolje. Mislimo predvsem na take dejavnosti ob nizkem vodostaju, med drstenjem rib in gnezdenjem ptic ter na vstopna in izstopna mesta na geološko ali vegetacijsko občutljivih lokacijah. Vstopna in izstopna mesta, šotorenje in kurjenje ognja na prodiščih, hrupnost udeležencev in odlaganje odpadkov so dodatni negativni posegi v prostor. Soteskanje je še posebno moteč dejavnik, saj ljudje vdirajo v sicer mirna in nepristopna območja ter onesnažujejo vodotoke pri izviri. Poškodovane so rastlinske vrste na skalnatih rastiščih neposredno ob vodi, ki nastajajo zaradi stalne rabe (oprimki in stopi na istih mestih) in opremljanja (sidrišča, klini, svedrovci) za spuščanje ob vrvi.

Regulativa vodnih športov oziroma soteskanja je v alpskih državah različna. V Nemčiji so dejavnosti načeloma dovoljene, prepovedane in omejene pa na 321